

GEMEENTE BOEKEL

Nummer 2021/02

MEMO

Aan : de raads- en burgerleden
Van : College van Burgemeester en Wethouders
Betreft: : Stand van zaken preventie armoede en schulden
Datum : 15 december 2020

Geachte raads- en burgerleden,

Inleiding

Eind april 2020 is een regisseur armoedebestrijding gestart bij de gemeente Boekel. De basis van de opdracht was de visienotitie armoedebestrijding van eind 2019. De gevolgen van Covid-19 brachten voor de uitvoering van de opdracht een extra uitdaging mee. Hierdoor liepen gesprekken en het ontwikkelen van een aanpak vertraging op. Met deze memo informeren wij uw raad over de stappen die genomen zijn ondersteunt met de daarbij behorende bijlagen, de huidige stand van zaken en een doorkijk naar de toekomst.

Proces en stand van zaken

1. *Start gemaakt met een eigen inventarisatie*

Om zich een goed beeld te kunnen vormen is de regisseur armoedebestrijding gestart met een eigen verkenning. In de periode mei, juni en juli heeft de regisseur armoedebestrijding gesproken met hulpverleners, beleidsmakers, stichtingen, maatschappelijke organisaties, ervaringsdeskundigen en vrijwilligers. Een samenvatting van deze gesprekken inclusief conclusies is in september 2020 opgeleverd. De aantal conclusies zijn:

- a. Een overstijgend gezamenlijk perspectief ontbreekt.
- b. Het aanbod is versnipperd en de integraliteit kan verbeteren.
- c. Begrippen "armoede" en "bestrijden armoede" gaat bijna niemand aan, daar zijn wij niet voor. Men denkt dan vaak alleen aan zichtbare armoede of geven aan hier niet verantwoordelijk voor te zijn. Praat je over bestaanszekerheid of perspectief bieden dan is men daar wel van.
- d. Stille armoede is niet in beeld.
- e. Werken loont niet net boven 120% inkomensgrens.

Voor de uitwerking van de startnotitie armoedebestrijding verwijzen wij naar bijlage 1. In bijlage 2 is een infographic opgenomen met de vertaling van de verkenning.

2. *Samen met de burger*

Vanuit de verkenning is de regisseur armoedebestrijding aan de slag gegaan om een uitvoeringsplan op te stellen. Dit is uitgewerkt in de notitie "leren en innoveren in Boekel" (bijlage 3).

Centraal hierin staat het ontwikkelen van een preventief aanbod dat inwoners een duurzaam perspectief biedt. De uitdaging zit in het zichtbaarder maken van armoede. Het doorbreken van een taboe. De ons-kent-ons cultuur in Boekel helpt daar niet bij. Als we de inwoners van Boekel weerbaarder willen maken en een preventief aanbod willen ontwikkelen, vraagt dit om een andere aanpak en benadering. Een duurzame leer- en ontwikkellijke gericht op preventie en innovatie. Deze aanpak is ook toepasbaar op andere thema's en doelgroepen. Samen met de burger, bouwen en ontdekken om vervolgens vanuit de praktijkervaringen te reflecteren en passend aanbod te ontwikkelen. Dit sluit ook erg goed aan op de missie en visie van de gemeente Boekel; de inwoner staat centraal. Waarbij eigen kracht, medeverantwoordelijkheid en actief burgerschap belangrijke pijlers zijn.

3. *Twee programma's op leren en innoveren: Preventie en Vroegsignalering*

In de aanpak onderscheiden we twee programma's; Preventie en vroegsignalering. Naar onze mening is er verschil in deze twee thema's ook al worden ze vaak door elkaar gebruikt. Preventie zoals het woord als zegt zou zich moeten richten op het voorkomen van schulden en armoede. Daarbij denk je na over bijvoorbeeld vraagstukken zoals; waarom komen mensen niet rond met hun inkomen? Waardoor begeven mensen zich in schulden en is dat te voorkomen? Wat is de invloed van social media op ons consumptiegedrag? Wat doet overerfbare armoede en is dat te doorbreken?

Het programma Preventie van armoede gaat uit van 3 vormen/aanpakken.

- a. Doe-experimenten
- b. Maatschappelijk Innovatie Team (MIT)
- c. De Boekel Academy

In bijlage 3, pagina 5 en 6 leggen we de inhoud van deze vormen uit. In bijlage 4 is een infographic opgenomen over deze aanpak.

Het programma Vroegsignalering richt zich met name op kennisuitwisseling tussen vrijwilligers en professionals, de actieleergroep Vroegsignalering. Dit sluit aan bij een van de speerpunten uit de visienotitie armoedebestrijding, de samenwerking tussen partijen die zich bezighouden met armoede. Met deze groep maar ook de doelgroep zelf bespreken we bijvoorbeeld de vorm van een voorzieningenkaart. Wat werkt voor intermediairs maar ook de doelgroep zelf. Digitaal, flyer, beide? Wat spreekt aan en is gebruiksvriendelijk. In verband met de huidige Corona maatregelen is er op 14 december een digitale 'kick off' van de actieleergroep Vroegsignalering.

Onder de acties van Vroegsignalering valt ook aansluiten bij een pilot Nederlandse schuldhulprouwe en subsidiëring van schuldhulpmaatje Boekel. Met beide partijen zijn inmiddels gesprekken gevoerd en ligt er een aanbod op tafel om per 2021 te starten. In januari 2021 zullen wij uw raad hier verder over informeren.

4. *Start, focus op jongeren*

In overleg is besloten om de focus te leggen de doelgroep jongeren. Met deze doelgroep starten we met de aanpak van leren en innoveren. Met deze doelgroep konden we ook handig verbinding leggen binnen het sociaal domein door de inzet van de jeugdpreventiemedewerker. Samen met de regisseur armoedebestrijding hebben zij een aantal activiteiten bedacht om in contact te komen met deze doelgroep. Vanuit het contact moet dan het gesprek ontstaan. Met de informatie die we daar ophalen willen we gericht preventief aanbod ontwikkelen waar draagvlak voor is en aansluit bij de doelgroep. Op 17 en 21 december stonden twee activiteiten op de planning voor een groep van maximaal 30 jongeren tot en met 12 jaar. Deze activiteiten zijn samen met Stichting Binnensport Boekel, GGD en Sport Expertise Centrum (SEC) opgezet. Naar aanleiding van de persconferentie en de aangescherpte maatregelen is besloten om de activiteiten te verplaatsen naar begin 2021. Afhankelijk van de corona maatregelen die op dat moment gelden.

Begin 2021 willen we ook starten met activiteiten met hetzelfde uitgangsprincipe voor de doelgroep 16+.

6. *Werken volgens de methode transformatief actie leren*

De regisseur armoedebestrijding gaat met het ontwikkelen van projecten en initiatieven uit van deze methode. Het is een andere manier van leren die meer uitgaat van kritisch kijken naar actuele vraagstukken in plaats van aannames vanuit theorieën en experimenteren wat werkt en wat niet. Belangrijk hierbij is om dit vooral ook met de doelgroep te doen.

In bijlage 5 is een toelichting over deze methode opgenomen. Hierin staat ook hoe de regisseur de vertaalslag maakt naar onze Boekelse situatie. De genoemde middelen in deze notitie voor de inzet van het SEC en een werkbudget drukken op het extra budget dat sinds 2018 door de gemeenteraad beschikbaar is gesteld voor een actieve aanpak van armoede.

Doorkijk naar de toekomst

De doe-activiteiten zoals benoemd onder punt 4 zijn verder uitgewerkt in bijlage 5.

Start van de leergroep vroegsignalering (kick-off is gepland).

Uitwerking van het Maatschappelijk Innovatie Team (vanaf januari 2021).

Uitwerking van het kernteam (richt zich met name op draagvlak in de interne organisatie en fungeert als ambassadeur voor de gemeenschap)

Om op langere termijn lokale borging van de (preventieve) activiteiten te realiseren zijn er een aantal randvoorwaarden:

- Lokale partners (vindplaatsen) betrekken die uitvoering gaan geven van 1 dagdeel per week voor 4 weken. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van regisseur armoedebestrijding, preventiemedewerker en medewerker SEC.
- Vanuit de doe-experimenten samen te leren, ontdekken en ontwikkelen (actieleergroep preventie enthousiast houden)
- Klein beginnen maar oog hebben voor de olievlek werking op de langere termijn (vertaalslag kunnen maken van projecten/acties die werken naar overige doelgroepen)
- Lokaal draagvlak en betrokkenheid creëren bij partijen die op termijn een nadrukkelijker rol hebben bij uitrol, uitvoering, begeleiding en borging van projecten/acties.

Kanttekening

Preventie kost tijd

Zoals in de visienotitie armoedebestrijding al werd gezegd is het Boekelse voorzieningenpakket om het leven in armoede draaglijker te maken goed op orde. Natuurlijk is het belangrijk om dit ook zo te houden. Zeker in de huidige Covid-19 tijd waarbij financiële redzaamheid niet voor iedereen vanzelfsprekend is.

Het voorkomen van armoede is een lastiger onderwerp. Daarvoor moet in een vroeg stadium, eigenlijk nog voor dat er sprake is van problemen/schulden, er een aanbod zijn waarmee de burger leert of zich ondersteunt voelt om niet in die problemen te komen. Bij preventie heb je het over gedragsverandering, van het individu maar ook de maatschappij/gemeenschap. Een andere manier van omgaan met het consumptiegedrag, beeldvorming over inkomen en 'rijkdom', eigenwaarde en de invloed van social media en sociale druk zijn thema's waar je aan kan denken. Werken aan een gedragsverandering waarbij we het gaan hebben over bestaanszekerheid in plaats van leven in armoede.

Wij denken dat het zeker de moeite waard is om voldoende tijd te nemen om op dit onderdeel een goede basis te leggen voor het ontwikkelen van een preventieve aanpak. Snelle resultaten zijn op dit onderdeel niet te boeken. Daarbij is het wel belangrijk om te blijven communiceren met college en gemeenteraad over de stappen die zijn gezet en wat de leermomenten en successen zijn geweest.

Financiën

Sinds 2019 zijn er in de begroting extra middelen voor armoedebestrijding opgenomen. In 2019 en 2020 was dit € 30.000. Vanaf 2021 is dit € 20.000. In 2019 zijn deze middelen niet ingezet. In 2020 hebben we voornamelijk de uren van de regisseur armoedebestrijding hiervoor ingezet. Daarnaast drukken de kosten van de doe-activiteit 2020 op deze post.

Voor de doe-activiteiten zetten we onderstaande middelen in. Deze drukken op de post 663040-4411102. Actieve aanpak armoedebeleid. Omdat dit budget specifiek voor dit doel beschikbaar is gesteld komt er geen apart voorstel voor instemming van inzet van deze middelen voor deze activiteiten.

Omschrijving	2020	2021
Proces- en uitvoeringskosten SEC excl. BTW	€ 750	€ 8.870
Reiskosten	€ 20	€ 228
Werkbudget	€ 1.000	€ 4.000
Totaal	€ 1.770	€ 13.098

Communicatie

De Adviesraad Sociaal Domein is in haar vergaderingen bijgepraat over dit onderwerp. Deze raadsmemo versturen we ook ter kennisgeving naar de Adviesraad Sociaal Domein.

Bijlagen

- Bijlage 1 – Startnotitie Armoedebestrijding september 2020
- Bijlage 2 – Infographic “Aan de slag met armoede in Boekel”
- Bijlage 3 – Leren en innoveren in Boekel thema preventie armoede
- Bijlage 4 – Infographic “verRIJKt Boekel
- Bijlage 5 – Transformatief Actie Leren
- Bijlage 6 – Visienotitie armoedebestrijding oktober 2019